

**Ομόφωνο ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης της Σχολής Επιστημών Αγωγής του
Πανεπιστημίου Κρήτης για το σχέδιο «Αθηνά»
(19/12/2012)**

Ο επιδιωκόμενος από το Υπουργείο εξορθολογισμός του χώρου της ελληνικής ανώτατης εκπαίδευσης στο πλαίσιο του σχεδίου «Αθηνά» θα πρέπει να έχει ως στόχο την ικανοποίηση των αναγκών της κοινωνίας και να επιχειρηθεί σε στενή συνεργασία και έπειτα από ουσιαστικό διάλογο με τα ελληνικά Α.Ε.Ι. και μάλιστα με τα Παιδαγωγικά Τμήματα, τα οποία διαθέτουν το πλέον εξειδικευμένο επιστημονικό δυναμικό της χώρας σε αντικείμενα που άπτονται του σχεδίου αυτού. Τα ασφυκτικά χρονικά περιθώρια που θέτει το Υπουργείο δυστυχώς δημιουργούν σοβαρές αμφιβολίες για την ορθότητα και αρτιότητα της ακολουθούμενης διαδικασίας.

Πιο συγκεκριμένα, θεωρούμε ότι ο σχεδιασμός των σπουδών αυτών θα πρέπει καταρχήν να διαμορφωθεί σε συνάρτηση με τον στρατηγικό σχεδιασμό των ιδρυμάτων, στα οποία τα σχετικά Τμήματα ανήκουν. Κύρια κριτήρια συγκρότησης Τμημάτων και Σχολών θα πρέπει να αποτελούν παράγοντες, όπως η επιστημονική ταυτότητα, η επιστημονική συνάφεια και τα επαγγελματικά δικαιώματα. Ένα Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, για παράδειγμα, είναι σαφώς προσανατολισμένο στην παιδαγωγική θεωρία και πράξη που διέπουν τη λειτουργία του δημοτικού σχολείου, ενώ ένα Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης στις ιδιαίτερες παιδαγωγικές απαιτήσεις που προβάλλει η λειτουργία της προσχολικής τάξης. Τα διαφορετικά επαγγελματικά δικαιώματα, τα οποία απορρέουν από τα πτυχία που χορηγούν τα Τμήματα αυτά, αντανακλούν σε μεγάλο βαθμό τις επιστημολογικές διαφορές των δυο Τμημάτων. Το γεγονός, ωστόσο, ότι και τα δυο Τμήματα υπηρετούν διαφορετικές όψεις των Επιστημών της Αγωγής αποτελεί βασικό κριτήριο συνάφειας, το οποίο τεκμηριώνει την υπαγωγή των δυο Τμημάτων σε μια ενιαία σχολή, κάτι που ευνοεί την περαιτέρω συνεργασία σε επίπεδο προγραμμάτων σπουδών, στο βαθμό που κάτι τέτοιο είναι επιστημολογικά και διδακτικά εφικτό. Οι Παιδαγωγικές Σχολές, υιοθετώντας διεθνώς ακολουθούμενες σχετικές πρακτικές σε συνάρτηση με τις ανάγκες του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, θα πρέπει να συμπεριλαμβάνουν: τα Τμήματα Δημοτικής Εκπαίδευσης, τα Τμήματα Προσχολικής Εκπαίδευσης, καθώς και άλλα τμήματα που αφορούν στην εκπαίδευση, όπως Τμήματα επιμόρφωσης και δια βίου μάθησης των εν ενεργεία εκπαιδευτικών ή Τμήματα κατάρτισης των στελεχών της εκπαίδευσης.

Ειδικότερα σε ό,τι αφορά τα παιδαγωγικά τμήματα είναι κρίσιμα τα ακόλουθα:

(α) Οποιαδήποτε απόπειρα συγχώνευσης των Τμημάτων Δημοτικής και Προσχολικής Εκπαίδευσης συνιστά βαρύ επιστημονικό, παιδαγωγικό και κοινωνικό ατόπημα.

Η εκπαίδευση των μαθητών της προσχολικής ηλικίας και η εκπαίδευση των μαθητών του δημοτικού σχολείου αποτελούν από τη φύση τους ουσιαδώς διαφορετικές εκπαιδευτικές και κοινωνικές διαδικασίες και αναφέρονται σε μαθητές που βρίσκονται σε διαφορετικά στάδια κοινωνικο-ψυχολογικής ανάπτυξης. Οποιοσδήποτε ασχολείται με την εκπαίδευση κατανοεί ότι οι ανάγκες του νηπίου είναι ουσιαδώς διαφορετικές από τις ανάγκες των μαθητών σχολικής ηλικίας. Η εκπαίδευση λοιπόν των εκπαιδευτικών για τις δύο αυτές βαθμίδες δεν μπορεί να είναι όμοια ή ελαφρώς διαφορετική και άρα δεν μπορεί να εξυπηρετηθεί από ένα και μόνο τμήμα. Κάτι τέτοιο θα είχε εξαιρετικά αρνητικές συνέπειες στην ποιότητα και την καταλληλότητα των μελλοντικών εκπαιδευτικών.

(β) Συρρίκνωση ή κατάργηση παιδαγωγικών Τμημάτων δημοτικής και προσχολικής εκπαίδευσης είναι αντίθετη προς τις σύγχρονες ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας.

Η ζήτηση για την παροχή υψηλού επιπέδου εκπαίδευσης στην προσχολική και πρωτοβάθμια εκπαίδευση συνεχώς διευρύνεται τόσο στην Ελλάδα όσο και διεθνώς (χαρακτηριστικά πρόσφατα παραδείγματα είναι το ολοήμερο σχολείο και η επέκταση κατά ένα χρόνο της φοίτησης στο νηπιαγωγείο). Τούτο οφείλεται στο γεγονός ότι οι κοινωνικές ανάγκες γίνονται όλο και πιο σύνθετες και ο αυριανός πολίτης χρειάζεται ολοένα και αρτιότερη εκπαίδευση, η οποία είναι αναγκαίο να είναι ιδιαίτερα εξελιγμένη στις πρώτες βαθμίδες της.

Τα Παιδαγωγικά Τμήματα παράγουν τους εκπαιδευτικούς υψηλού επιπέδου που έχει ανάγκη η σημερινή σύνθετη, πολύπλοκη και απαιτητική προσχολική και δημοτική εκπαίδευση. Επίσης, συνεισφέρουν καθοριστικά στην επιμόρφωση των εν ενεργεία εκπαιδευτικών, προκειμένου να βελτιώνονται συνεχώς και είναι σε θέση να παρακολουθήσουν τις εξελίξεις της Παιδαγωγικής Επιστήμης. Παράλληλα καλλιεργούν και αναπτύσσουν την παιδαγωγική έρευνα η οποία είναι αναγκαία προκειμένου να συνεχίσει να παρέχεται στη χώρα υψηλού επιπέδου προσχολική και δημοτική εκπαίδευση που ανταποκρίνεται στις διεθνείς εξελίξεις.

Πριν την πρόσφατη οικονομική κρίση ο αριθμός των πτυχιούχων των Παιδαγωγικών Τμημάτων ήταν εντελώς ανεπαρκής για την κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών της χώρας. Ακόμα και σήμερα, μέσα στη κρίση, οι πτυχιούχοι των Παιδαγωγικών Τμημάτων έχουν καλές προοπτικές απασχόλησης στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα. Είναι δε σαφές ότι μεσοπρόθεσμα οι προοπτικές απασχόλησης των πτυχιούχων των Παιδαγωγικών Τμημάτων θα βελτιωθούν πολύ περισσότερο.

Εξαιτίας του προαναφερθέντος η ζήτηση των υποψηφίων φοιτητών για την εισαγωγή τους σε Παιδαγωγικά Τμήματα παραμένει σε υψηλά επίπεδα παρά την οξεία οικονομική κρίση, τις συνέπειες της οποίας υφίσταται η ελληνική κοινωνία.

Τα προηγούμενα είναι ορισμένα μόνο από τα επιχειρήματα που στοιχειοθετούν την ανάγκη όχι απλώς της μη συρρίκνωσης, αλλά και της διεύρυνσης και επέκτασης των Παιδαγωγικών Τμημάτων, και τούτο παρά την κρίση στην οποία βρίσκεται η χώρα.

(γ) Ειδικότερα τα δύο τμήματα Επιστημών Αγωγής του Πανεπιστημίου Κρήτης έχουν διακριθεί επανειλημμένα διεθνώς όσο αφορά την ποιότητα του ερευνητικού και εκπαιδευτικού τους έργου.

Επίσης προσφέρουν επιστημονικές υπηρεσίες που είναι μοναδικές στο ελληνικό χώρο και έχουν συμβάλει συνολικά στη διάκριση και προβολή του πανεπιστημίου Κρήτης (π.χ. το Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών (ΕΔΙΑΜΜΕ) και το επί 14 χρόνια ευρωπαϊκό πρόγραμμα «Παιδεία Ομογενών», το Εργαστήριο Διδακτικής Θετικών Επιστημών με πολύ σημαντικό Ερευνητικό, Εκπαιδευτικό και Επιμορφωτικό έργο όσον αφορά στη Διδακτική των Θετικών Επιστημών και την αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών στην Εκπαίδευση, η ίδρυση Έδρας της UNESCO/Διεθνές Δίκτυο για την Πληροφόρηση και την Τεχνολογία στην Επικοινωνία και την Εκπαίδευση για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στο Πανεπιστήμιο της Κρήτης που συντονίζεται από μέλη του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης, η ανάπτυξη αρχαιικού και παλαιού διδακτικού υλικού που οδηγεί στη δημιουργία Κέντρου Ιστορίας της Εκπαίδευσης σε συνεργασία και με τον Δήμο Ρεθύμνου κλπ). Άρα με οποιαδήποτε αξιολογικά και ορθολογικά κριτήρια δεν δικαιολογείται συρρίκνωση, κατάργηση ή συγχώνευση του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης και του Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου της Κρήτης.

(δ) Η Σχολή Επιστημών Αγωγής και η τοπική κοινωνία της Κρήτης.

Η κατάργηση, συρρίκνωση ή συγχώνευση του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης ή/και του Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Εκπαίδευσης θα είχε ως αποτέλεσμα να μη εκπαιδεύονται στην Κρήτη οι εκπαιδευτικοί των δύο αυτών βαθμίδων που έχει ανάγκη η τοπική κοινωνία. Τούτο θα είχε πολλαπλές και σημαντικές αρνητικές συνέπειες:

- Το ότι οι μελλοντικοί κρητικοί εκπαιδευτικοί θα εκπαιδεύονται σε άλλα μέρη της Ελλάδας σημαίνει μια μεγάλη τετραετή οικονομική επιβάρυνση των οικογενειών τους και μάλιστα σε συνθήκες οξείας οικονομικής κρίσης. Τούτο ακόμα σημαίνει και τη διαρροή σημαντικών οικονομικών πόρων από το νησί και δη από το Ρέθυμνο.

- Τα δύο Παιδαγωγικά Τμήματα του Πανεπιστημίου της Κρήτης εκπαιδεύουν τους φοιτητές τους και όσο αφορά στην ιδιαίτερη πολιτισμική ταυτότητα και στην ιστορία της Κρήτης και στο πως αυτές σχετίζονται και αξιοποιούνται στο μελλοντικό τους εκπαιδευτικό έργο. Αυτή η διάσταση της εκπαίδευσης των φοιτητών είναι πολύ σημαντική προκειμένου να επιτελούν άρτια το μελλοντικό τους εκπαιδευτικό έργο, γεγονός που έχει επιβεβαιωθεί συστηματικά από την

προγενέστερη πολυετή εμπειρία. Το να εκπαιδεύονται οι φοιτητές μας εκτός Κρήτης θα είχε ως αποτέλεσμα την απώλεια αυτής της κοινωνικοπολιτισμικής διάστασης της εκπαίδευσής τους .

Επιπλέον τα δύο Τμήματα υλοποιούν μια σειρά πολύτιμων εκπαιδευτικών και διδακτικών υπηρεσιών στην Κρητική κοινωνία, παραδείγματος χάριν:

- Εκπαίδευση εκπαιδευτικών για τους μαθητές με Μαθησιακές Δυσκολίες
- Εκπαίδευση Ρομά Μαθητών, εκπαίδευση εκπαιδευτικών για τη βελτίωση της εκπαίδευσης των Ρομά Μαθητών
- Εξοικείωση και Εκπαίδευση μαθητών απομακρυσμένων περιοχών στις νέες τεχνολογίες
- Επιμόρφωση εκπαιδευτικών υψηλού επιπέδου
- Εκπαίδευση εκπαιδευτικών στην αποτελεσματικότερη χρήση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ)

Η κοινωνία μας σήμερα έχει ανάγκη από εκπαιδευτικούς με κριτική προσέγγιση και ενεργούς πολίτες, οι οποίοι θα αναπτύσσουν και θα καλλιεργούν γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και συμπεριφορές κριτικής σκέψης στους μαθητές τους. Ο αυριανός κριτικά σκεπτόμενος ενεργός πολίτης προϋποθέτει άρτια εκπαίδευση.

Για τη μη μετεξέλιξη της τρέχουσας οικονομικής κρίσης σε οξεία κοινωνική κρίση, η παροχή υψηλού επιπέδου εκπαίδευσης αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση. Η εκπαίδευση αποτελεί όχι μόνο τον πιο ασφαλή δρόμο εξόδου από την κρίση, αλλά και απαραίτητο πυλώνα ανάπτυξης αυτής της δοκιμαζόμενης κοινωνίας.

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης και το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Κρήτης παρείχαν και παρέχουν υψηλού επιπέδου πολυδιάστατο εκπαιδευτικό, παιδαγωγικό και ερευνητικό έργο που είναι απαραίτητο στη χώρα και στην τοπική κοινωνία της Κρήτης.

Η συρρίκνωση, κατάργηση ή συγχώνευση των δύο αυτών τμημάτων θα συνιστούσε μείζονα επιδείνωση και οπισθοδρόμηση των εκπαιδευτικών και ακαδημαϊκών πραγμάτων και θα στερούσε την Κρήτη από ένα βασικό και κορυφαίο εκπαιδευτικό θεσμό που προσέφερε και προσφέρει πολύτιμες και αναγκαίες υπηρεσίες.

Η Γενική Συνέλευση της Σχολής Επιστημών Αγωγής, έχοντας υπόψη τα προηγούμενα, καλεί τις πανεπιστημιακές αρχές, τους εκπροσώπους της τοπικής κοινωνίας και την ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας να αντιταχθούν σθεναρά σε οποιεσδήποτε απόπειρες, οι οποίες, με πρόσχημα το μνημόνιο, την οικονομική κρίση ή το σχέδιο «Αθηνά», θα έχουν ως στόχο την κατάργηση συρρίκνωση ή συγχώνευση του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης και του Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Κρήτης.